

Planlægningsproces og korrupsion i byudvikling

Hvordan påvirker korrupsion byudvikling, og hvilke udfordringer opstår der i forsøget på at bekæmpe et demokratisk byudvikling i i Kurdistan regionen i Irak (KRI) med fokus på Byen Erbil?

Udarbejdet af: Raber Khalil Karim

Eksamengruppe: S23-25157-RK

Roskilde University

Semesterprojekt: Plan, By og Proces

24. Maj 2023

Inholdsfortegnelse	
Motivation	2
Motivagtion og baggrund	2
Indledning	3
En kompleksdannelse	7
Arbejdsspørgsmål	12
Hvordan defineres korrupsion	13
Hvordan påvirker korrupsion i byplanlægning byudvikling i KRI i byen Erbil?	15
Hvilke initiativer er taget for at imødegå korrupsion i byudvikling i KRI, og hvordan kan de forbedres?	17
Konklusion	21
Perspektivering	22
Litteraturliste.....	23

Motivation

Motivationen (Karim, Reviewopave, 2023) der ligger til grund for denne semester projekt ligger i, min interesse for planlægning af byer og processen bag dette, at en effektiv planlægningsproces er afgørende for at skabe funktionelle byer, der imødekomme borgernes behov. En del af min interesse for dette emne har grundet i kurser jeg har været igennem inden for plan, by og proces, bla. forskellige teorier om byplanlægning og processen bag det. Jeg fandt det især interessant, at byplanlægning er en dynamisk proces, hvor der skal tages hensyn til forskellige faktorer som økonomi, social retfærdighed og politiske interesser mm. Vigtigheden i at inddrage og lytte til borgere og samfundet i processen for at skabe en inkluderende og demokratisk byplanlægning. Det faldt mig ind at det virkede, som en selvfølge at de demokratiske mekanismer skulle danne et fundament for byplanlægning. Det vækkede min interesse og stillede spørgsmålstegn ved, hvad sker der når den demokratiske og juridiske fundament ikke er optimalt eller slet ikke er eksisterende.

Derfor er jeg særligt interesseret i at udforske, hvordan arbejdet med og imødekomme udfordringerne i byplanlægning, såsom korruption. Korruption i byplanlægning og dårlig planlægningsprocesser har alvorlige konsekvenser for samfundet, den offentlige sektor og byudviklingen.

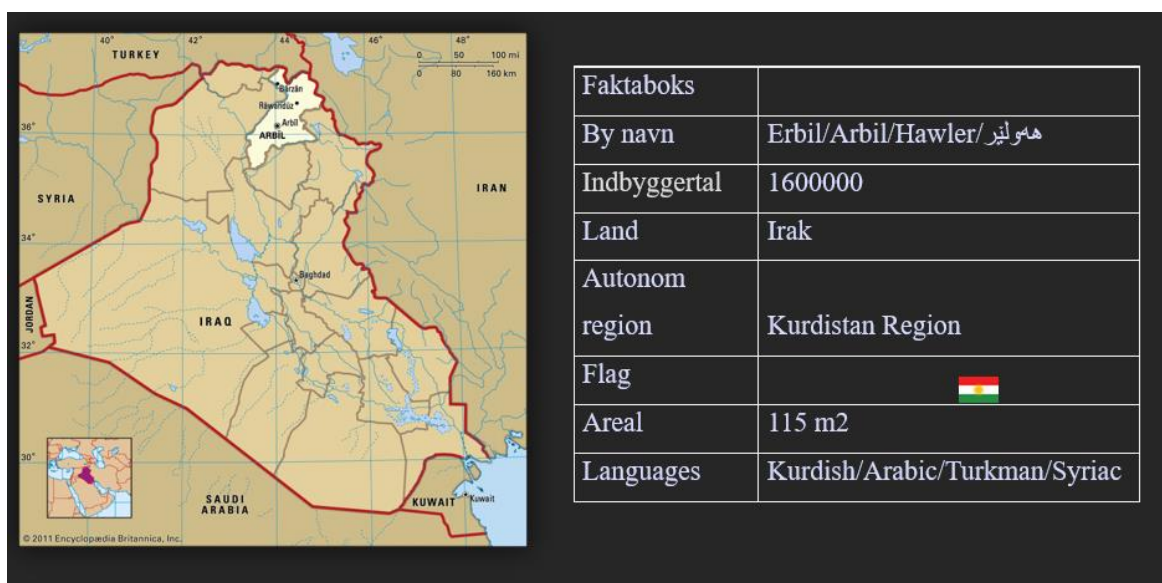
Motivagtion og baggrund

Jeg har personlige erfaringer fra Irak nærmer bestemt byen Erbil. Kurser om planlægningsteorier med demokrati som grundfundament, har givet mig en interesse i at forstå, hvordan planlægning implementeres i situationer, hvor korruption er en faktor. I min rapport vil jeg gennemgå teorier om planlægning og analysere korruptionsproblematikken virkninger på planlægningsprocessen i Erbil. Jeg vil identificere strategier til at modvirke korruption og fremme en mere effektiv og demokratisk planlægningsproces. En vigtig del af rapporten er betydningen og vigtigheden af mekanismer i planlægningsprocessen for at opbygge et samfund, hvor byudviklingen gavner borgernes interesser.

Min motivation for at skrive om korruption i planlægningsprocessen, er at få en forståelse for hvordan god planlægningsprocesser i form af de demokratiske værdier har en vigtig rolle. Ved at få en forståelse for planlægningsprocessen, når det ikke virker, og hvad der er blevet gjort for at implementer forbedringer i processen. Vil jeg kunne have en bedre forståelse i planlægningsprocessen, i et demokratisk fungerende samfund.

Indledning

Jeg vil fokusere på byen Erbil/Arbil/Hawler, er hovedstaden i den kurdiske region i Irak. Byen ligger i det nordlige del af Irak, cirka 350 kilometer nord for hovedstaden Bagdad og cirka 80 kilometer øst for Mosul. Erbil ligger tæt på grænserne til Tyrkiet og Iran. Byen har en vigtig geopolitisk central rolle i området med etableringen af en af de største Amerikanske ambassade (Rudaw, 2017) i byen. Med en vigtig økonomisk betydning i regionen, grundet nye etableret olieledningen ledet igennem byen, videre mod tyrkiet og videre til europa derfra. Billede (Gunter, 2023).Faktaboks; (Erbil Governorate, 2023)

Byen har en rig historie, kendt for citadalen i centrum af byen. Erbil-citadellet blev et (UNESCO, n.d) verdensarvssted i 2014, det menes at være et af de længst kontinuerligt beboede steder i verden, med over 6000 år bag sig. hjemsted for en række historiske vartegn og kulturelle attraktioner. Citadellet, der ligger på en arkæologisk bakke, der rejser sig omkring 30 m over sletten, er omgivet af en lavere by, der danner grundlag for den moderne byudvikling i Erbil. Mit personlige relation til området (mit fødeby) har danne grundlag for at skriv om byudvikling og korrupsion i mit projektet. Forståelsen af hvor stor fokus der er på planlægningsprocessen i Danmark fandt jeg det interrasant at finde ud af hvordan korrupsion i planlægningsprocessen af byudvikling har af konsekvenser for demokratisk ansvarlig byudvikling. Korrupsionen der føre til en tilbagestående byudvikling, hvor byerne er designet til at gavne de få på bekostning af flertallet, og hvor samfundet lider under konsekvenserne deraf. De alvorlige konsekvenser det har for befolkningens økonomi og tillid til regeringen.

Korruption i byudvikling i KRI er et komplekst problem, som skyldes flere faktorer, herunder mangel på gennemsigtighed i planlægningsprocessen, svagheder i det juridiske system, manglende politisk vilje til at bekæmpe korruption og en kultur af afmagt. Det er en udfordring at identificere og straffe korruption, da den ofte foregår i det skjulte og involvere mange forskellige parter. Der er allerede taget initiativer for at bekæmpe korruption i byudvikling i KRI, herunder etablering af anti-korrupsionsafdelinger og retningslinjer for planlægningsprocessen i en samarbejdsaftale mellem KRI og UNDP (The United Nations Development Programme) (Daoud, 2022). Der er dog stadigvæk behov for at styrke indsatsen og forbedre de eksisterende initiativer for at sikre en mere demokratisk og effektiv byplanlægningsproces i KRI. Irak ligger på nr 157 ud af 180 lande, udefra 2022 indekset, KRI høre under Irak og officielt ligger den på samme niveau som Irak, ifh. korrupsionsindekset (Trading Economics, 2022).

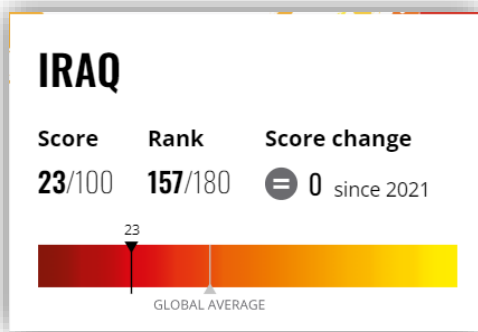
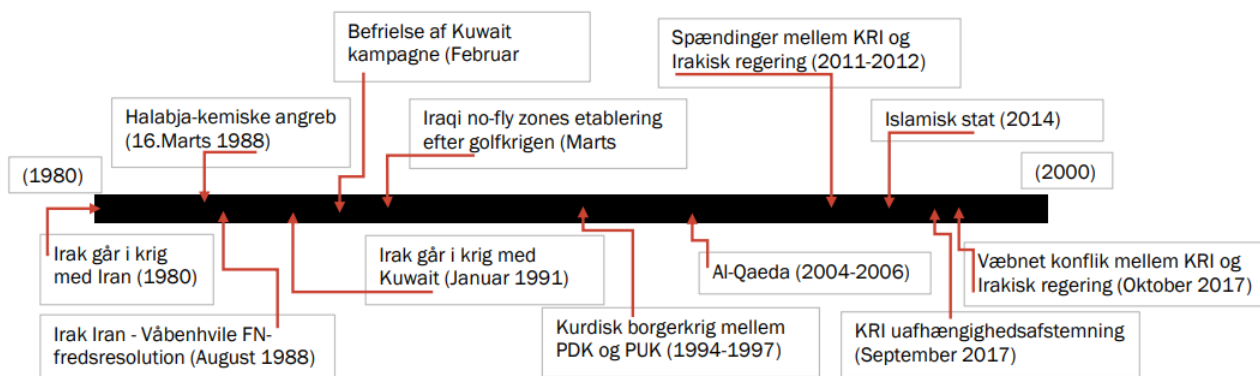

Figure ‘The Corruption Perceptions Index (CPI) ranks countries and territories based on their perceived level of public sector corruption. It assigns scores on a scale of 0 (highly corrupt) to 100 (very clean)’. (Transparency International, 2022)

For at sikre en fremtidig korrupsionsfri byudviklingsproces i KRI, er det vigtigt at tage skridt til at styrke det juridiske system, forbedre gennemsigtigheden i planlægningsprocessen og opbygge en kultur med nultolerance overfor korruption. Det er afgørende at inddrage befolkningen i planlægningsprocessen og tage hensyn til deres behov og interesser for at sikre en mere demokratisk byudvikling. Det skal dog siges at der er tal der indikerer, at korruption er forholdsvis mindre udbredt i Kurdistan regionen i Irak (KRI) sammenlignet med resten af Irak. Korrupsionsniveauet i KRI forbliver dog højt sammenlignet med visse lande i regionen (Anti Corruption Resource Centre, 2015). Ifølge en vurdering foretaget af Economist Intelligence Unit i 2014 klarede KRI sig dårligt med hensyn til korruption, og fik en score i midten af 30'erne på en skala, hvor 0 repræsenterer høje niveauer af korruption og 100 repræsenterer et rent system. I modsætning hertil fik Irak som helhed en score på 10. Mens KRI udviser relativt lavere niveauer af korruption sammenlignet med den bredere irakiske kontekst, står det derfor stadig over for betydelige udfordringer med at bekæmpe korruption. Internationalesamarbejdspartner presser stadigvæk på for at løse korrupsionsproblemer og øge gennemsigtigheden og ansvarligheden i regionen.

Samfundsmæssig kontekst og baggrund

Jeg vil starte med at skrive lidt om, den samfundsmæssige kontekst og baggrund der danner grundlag for problemstillingen og projektet.

figur (Karim, 2023) baseret på (Council On Foreign Relations, 2023), (Iraq profile - timeline, 2018)

Mellemøsten har været et brændepunkt i mange år, i min levealder af hele 34 år har Irak igennem tiden bluset op og ned for flammen i mellemøsten. Irak sætter sit præg på verdenssamfundet under, Irak-Iran krigen som varede fra 1980 til 1988 og var en af de længste og mest ødelæggende konflikter i mellemøsten. Krigen sluttede med en FN-fredsresolution i august 1988 (UN. Security Council (43rd year), 1988), der krævede en våbenhvile mellem de to lande. Verdens kendskab til kurderne kom som følge af Halabja-kemiske (BBC News, 2018) angreb der fandt sted i marts 1988. Under angrebene blev kemiske våben brugt af det irakiske regime mod civile kurdere i byen Halabja i det nordlige Irak. Tusinder af mennesker blev dræbt eller alvorligt såret, og angrebene blev fordømt internationalt som en krigsforbrydelse. Efter krigen og Halabja-kemiske angreb fortsatte Saddam Husseins regime med at undertrykke den kurdiske befolkning i Irak og udføre omfattende menneskerettighedskrænkelser. Landet var i en alvorlig økonomisk krise på grund af krigens omkostninger. Efterfølgende mente Saddam Hussein, at Kuwait udvandt olie fra et fælles oliefelt, der strakte sig ind i irakisk territorium og krævede, at Kuwait skulle betale erstatning for den olie, de havde udvundet. Da Kuwait afviste hans krav, begyndte Saddam Hussein at forberede sig på en krig mod Kuwait. Den 2. august 1990 invaderede Irak Kuwait (BBC News, 2018), dette førte til, at en koalition ledet af USA greb militært ind. Koalitionsstyrkerne befriede Kuwait fra irakisk besættelse i februar 1991 i en krig, der er kendt som Golfkrigen.

Golfkrigen førte til alvorlige konsekvenser for landet og resulterede i, at Irak blev sat under økonomisk belejring samt førte til oprøret i byerne i det sydlige Irak og byerne i Kurdistan i nord. Der blev der etableret flyveforbudszone over Irak af USA og Storbritannien i mart 1991 (BBC News, 2018). Forbuddet var beregnet til at forhindre Saddam Husseins regime i at bruge fly til at angribe den kurdiske befolkning i det nordlige Irak og shiamuslimer i det sydlige Irak. Kurdere formåede at etablere deres autonome region, med der første parlament valg i det kurdiske område i 1992. Få år efter udbrød der den kurdisk borgerkrig (Council on Foreign Relations, 2023) mellem Kurdistans Demokratiske Parti (PDK) og Patriotisk Union af Kurdistan (PUK) i 1994 efter at have været undertrykt i mange år kæmpede de nu om, hvem der skulle have magten. Konflikten fandt sted i den autonome region Kurdistan i Irak og involverede væbnede styrker fra PDK og PUK, som begyndte at kæmpe mod hinanden om kontrol over territorier og ressourcer. PDK og PUK er to største politiske partier med forskellige ideologier. Borgerkrigen førte til tusindvis af dødsfald og internt fordrevne, samt økonomisk skade og politisk ustabilitet i regionen. Konflikten blev opløst i 1998 med mægling fra Iran og Tyrkiet, dog fortsatte spændinger mellem de to partier, efter at de havde underskrevet en aftale om at dele magten i den autonome region Kurdistan i Irak, med stadige undertonedede spændinger, den dag idag 22.maj 2023. ”A session of the Kurdish parliament descended into chaos”. (Chalak, 2023)

Inden for kort tid opstod endnu en væbnet konflikt som en almindelig realitet for borgerne. USA og dets allierede nærede mistanke om Iraks besiddelse af masseødelæggelsesvåben, såvel som dets involvering i at støtte terroraktiviteter. Dette førte til påbegyndelsen af en fuldskala invasion i 2003 (Council on Foreign Relations, 2023), kulminerende med vælten af Saddam Husseins regime og begyndelsen på en ny æra i Iraks historiske bane.

Kurdernes rolle i Irak-krigen var kompleks. Kurderne så krigen som en mulighed for at befri sig fra Saddams regime og opnå større autonomi og selvstyre. Kurdiske væbnede styrker kæmpede sammen med de amerikanske styrker og var medvirkende til at bekæmpe Saddams styrker i Irak. Efter den amerikansk-ledede invasion af Irak i 2003, blev regionen yderligere demokratiseret og den kurdiske regering fik mere magt og ansvar i Irak som helhed. PDK og PUK har siden da arbejdet sammen i den kurdiske regering og har formået at opretholde en relativt stabil og fredelig situation i regionen. Selvom der stadigvæk er nogle politiske forskelle mellem de to partier, er de fortsat enige om at samarbejde og dele magten i regionen. Efterfølgende har Kurdistan regionen i Irak (KRI) været i konflikt med både Al-Qaeda (Clausen, 2007) og ISIS, (Fatah, 2021) der begge har udført terrorangreb

mod kurdiske mål og sikkerhedsstyrker i et forsøg på at destabilisere regionen. I 2014 truede ISIS med at nå frem til Erbil.

‘‘To stop the advance on Erbil, I’ve directed our military to take targeted strikes against ISIL (ISIS) terrorist convoys should they move toward the city’’. (Obama, 2014)

KRI's sikkerhedsstyrker med hjælp fra amerikansk hjælp kæmpede de tilbage og var afgørende i kampen mod ISIS og formåede at bevare sikkerheden i regionen. Få år efter afholdt KRI i 2017 en folkeafstemning (independent.co.uk, 2017) om uafhængighed fra Irak, hvilket førte til en spændt situation mellem KRI og den irakiske regering. Den irakiske regering betragtede folkeafstemningen som ulovlig, og dette anspændte forholdet mellem de to parter yderligere. Efter folkeafstemningen blev KRI's forhold til nabolandene og den irakiske regering anstrengt, hvilket førte til en periode med økonomisk og politisk usikkerhed i regionen.

En kompleksdannelse

En anden vigtig aspekt af samfundsanalyse i KRI er at anerkende og analysere de forskellige lovgivende og dømmende magt i samfundet. Selvom der officielt er den demokratiske lovgivning styreform i KRI, så bruges der også religionsorienteret lovgivning og klanform for lovgivning. Klanstruktur (Qaradaghi, 2021) er baseret på landsbyer i Kurdistan, klanstrukturer varierer fra område til område og kan have forskellige træk og organisering. Klaner spiller en vigtig rolle i det kurdiske samfund, grundet i slægtskab, territoriale tilhørsforhold eller sociale og økonomiske faktorer. Det store Kurdistan strækker sig over flere lande, herunder dele af Tyrkiet, Iran, Irak og Syrien, på samme måde som familier ender på forskellige sider af den enkelte lands grænser, er det kurdiske folk og dens klanstrukturer (Izady, 2022) krydset grænserne, udover de officielle landes grænser. De har forskellige kulturelle og sociale kontekster. Klaner og deres organisation har forskellige navne og praksis i de forskellige områder. Klanstrukturen er gået fra at passe dyr oppe i bjergene, til at have større økonomisk magt i form af større virksomheder (Qaradaghi, 2021), i folkemunde bliver de to største kurdiske politiskepartier PDK og PUK benævnt til at være de største virksomheder, i det at de tjener deres egne frem for hele den kurdiske befolkning. PDK tilhøre klanstrukturen der hedder Barzani og PUK tilhøre klanstrukturen Talabani. Baseret på deres oprindelige stifter Mustafa Barzani (PDK) og Jalal Talabani (PUK) (Qaradaghi, 2021).

Det giver en en kompleks og udfordrende juridisk struktur. Demokratisk lovgivning betyder, at samfundet har en folkevalgt regering og en lovgivende forsamling, som arbejder på vegne af befolkningen der skaber love, som afspejler befolkningens vilje. I et sådant system vil lovgivningen blive oprettet efter en bred konsensus blandt borgerne og de politiske partier i landet. Dette betyder, at alle borgere har en stemme i lovgivningsprocessen og vil kunne påvirke udformningen af lovene. I Baggrunden er der en religionsorienteret lovgivning hvilke betyder, at lovgivningen er baseret på religiøse tekster, doktriner eller traditioner. Dette betyder, at religiøse ledere og autoriteter har en vigtig rolle i udformningen af løsninger, og at konflikter små såvel som store bliver opretholdt på en måde, der afspejler religiøse værdier og traditioner. Samtidig er der en grundforståelse at klanstruktureret lovgivning baseret på traditionelle klan eller stammebaserede strukturer. Dette betyder, at lovene bliver bestemt af og mellem de forskellige klan eller stamme, der endnu engang er baseret på de traditioner og kulturelle værdier. I denne tilfælde afspejle rettighederne traditioner og ikke vidensbaseret forståelse af retssystemet. En kombination af disse tre former for lovgivning resultere i et samfund, hvor lovgivningen er kompleks og ofte modsætningsfuld. Der opstår konflikter mellem demokratiske principper og religiøse eller traditionelle normer, det gøre det svært at finde en fælles forståelse for lovgivningen.

Regionen er blevet plaget af en række konflikter og udfordringer, som har haft indvirkning på samfundet og dens udvikling. KRI er beliggende i Mellemøsten, som er en region med en kompleks historie og en række geopolitiske udfordringer. Regionen har været præget af krige, konflikter og politisk ustabilitet i årtier, og disse faktorer har haft stor indflydelse på samfundet i regionen. De geopolitiske udfordringer, som KRI står overfor, inkluderer spændinger med nabolandene, etniske og religiøse konflikter, migrationsproblematikker, økonomiske udfordringer og en generel politisk ustabilitet. Disse udfordringer har skabt en række barrierer for udviklingen af samfundet og har gjort det vanskeligt at opbygge en ansvarlig økonomi og politisk stabilitet. For at kunne angribe disse udfordringer og skabe et mere stabilt og ansvarligt samfund i KRI, det er afgørende at have en fundamental forståelse for den geopolitiske kontekst og de udfordringer, som følger med den.

Partipolitik

De to største partier i (KRI) er Kurdistans Demokratiske Parti (KDP) og Patriotisk Union af Kurdistan (PUK). KDP blev grundlagt i 1946 og har domineret politik i KRI siden regionens oprettelse i 1992. Partiet har traditionelt haft en mere konservativ og nationalistisk politisk linje. Den anden dominerende parti, PUK hvis leder var tidligere medlem af PDK, blev grundlagt i 1975 og var en del af den kurdiske modstand mod Saddam Husseins regime i Irak. Partiet har traditionelt haft en mere venstreorienteret politisk linje. Begge partier har tidligere været involveret i politisk korruption og klientelisme i KRI. Deres dominans i regionen og magtbasen giver dem mulighed for at udnytte offentlige midler og tjenester til at tilfredsstille deres egne tilhængere og allierede. Dette har ført til skævvridning af det politiske system og ulige fordeling af ressourcer og muligheder i regionen. Klientelisme og politisk nepotisme er udbredte i KRI, hvilket indebærer at politiske aktører udøver magt og indflydelse ved at tilbyde økonomiske eller materielle goder til bestemte grupper eller enkeltpersoner i bytte for loyalitet og stemmer. Den svage lovgivningsramme og ineffektive håndhævelse af anti-korrupsionslovgivning i KRI gør det lettere for politiske partier og embedsmænd at engagere sig i partipolitisk korruption. Dette skaber et system med gensidige fordele, hvor politiske aktører og deres allierede drager fordel af hinanden, mens resten af befolkningen bliver nedprioriteret. Konsekvenserne af partipolitisk korruption i KRI er alvorlige og omfatter favorisering af det politiske system, ulige fordeling af ressourcer og muligheder og forringelse af den offentlige tillid til det politiske system. Derudover hæmmer korruption den økonomiske vækst og udvikling i regionen og begrænser investeringer og udenlandske relationer.

Skandalen (Floria City)

Med den historie af ustabilitet og vedvarende konflikter, opstår der sager som Floria City, Floria City er et boligprojekt strategisk placeret på Koya Street (hovedvej in/ud til byen) beliggende i Erbil, hovedstaden i Kurdistan regionen i Irak (KRI). Projektet spænder over et samlet areal på 643.462 kvadratmeter og omfatter over 7000 boligenheder, inklusive lejligheder, mindre huse, villaer samt alt det en mindre by har brug for. Byggeriet af Floria City var den første af sin slags, med et helt ekseptionelt masterplan startet i 2010, økonomisk højdepunkt i KRI. Det blev dog afbrudt grundet uenigheder mellem Kurdistan Board Of Investment (KBOI) og de oprindelige investore (Muhammad Nawrozi).

‘‘Many people paid for housing units in Floria City in Erbil, but the investors took their money and left the housing projects uncompleted’’. (Fatah, 2021)

Efterfølgende blev projektet påbegyndt og stoppet flere gange med, forskellige byggefirmaer i spidsen, indtil det i 2014 blev afbrudt på grund af fremkomsten af Islamisk Stat (ISIS) og den økonomiske ustabilitet i området. Sidst i 2021 påbegyndte regeringen projektet igen, med en helt nyt byggefirma South Kurdistan Group (SKG).

‘‘The 2014 financial crisis, caused by ISIS war, international oil price crash, and the Erbil-Bagdad disputes, forced the Kurdistan Region of Irak (KRI) to take some measures. It withdrew all the investors’ money in the banks and stopped giving them any advanced payment for their projects’’. (Fatah, 2021)

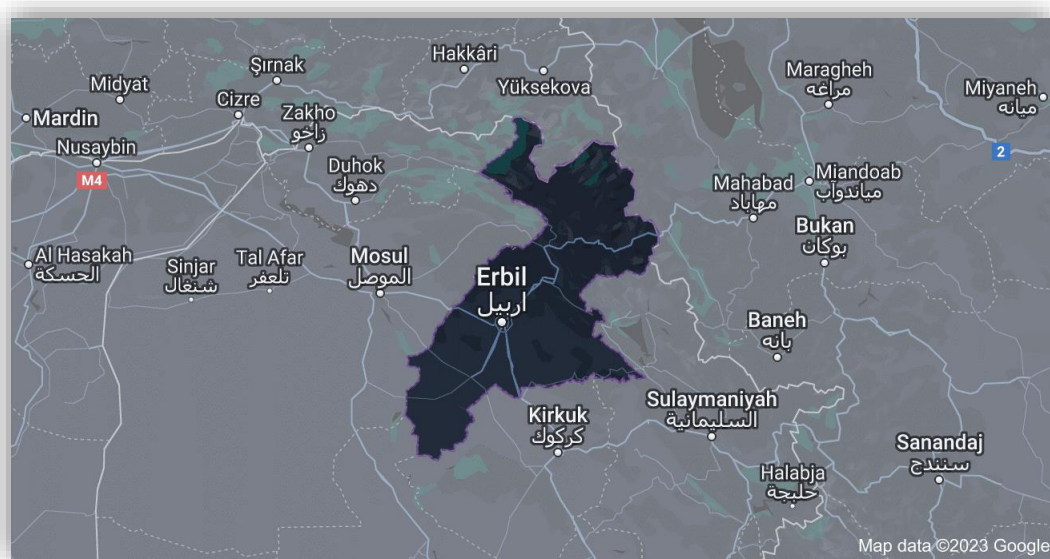
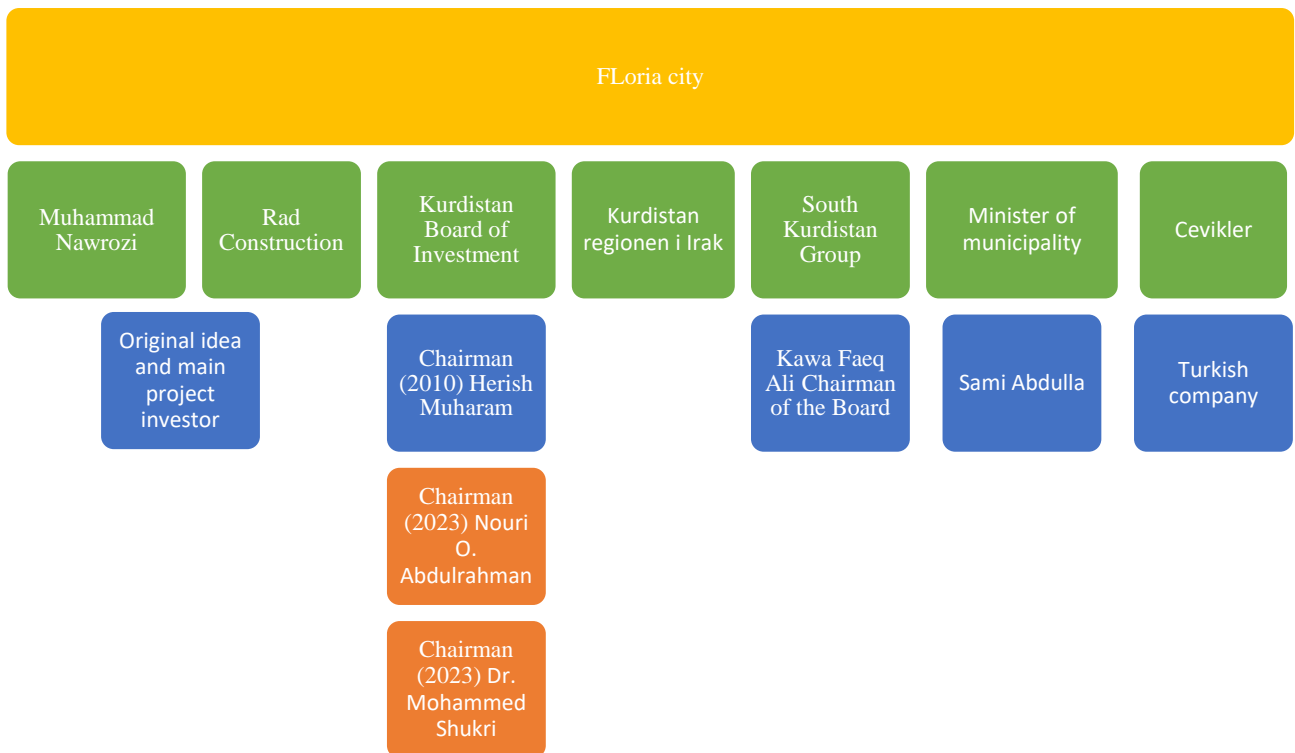
Område navn	Floria City
Est. Inbyggetal	16200
By	Erbil
Adresse	Kesnezan Road, Irbil, Iraq
Nyeste bygge firma	South Kurdistan Group (SKG)
Areal	643462 m ²
Budget	1500-2000 millioner dollar

(South kurdistan Group, 2023)

Tidligere stod Floria City over for betydelige juridiske og økonomiske udfordringer, hvor omkring 700 kontrakter med personer, der havde købt enheder, blev tilbagekaldt af de tidligere involverede byggefirmaer. Dette komplicerede situationen og efterlod mange borgere i en usikker situation.

Kurdistan regionale regerings investeringsråd og Erbils investeringsdirektorat greb ind for at løse Floria Citys problemer. Samarbejdet mellem disse enheder banede vejen for, at projektets anlægsarbejde snart kunne genoptages. Et lokalt firma ved navn South Kurdistan Group er blevet betroet til at færdiggøre de resterende faser af projektet, som var blevet standset siden. Succesen med denne seneste udvikling afhænger af, at de økonomiske rettigheder for de borgere, der har købt boligenheder i Floria City, er beskyttet. Den nye Investeringsbestyrelse bestræber sig mod at skabe et sikkert tilflugtssted for familier og et blomstrende økonomisk miljø for virksomheder.

På trods af færdiggørelsen af adskillige boligprojekter i Kurdistan regionen hvert år, er efterspørgslen efter boligheder fortsat høj. Mange individer fra det centrale og sydlige Irak fortsætter med at migrere til regionen og søger stabilitet og økonomiske muligheder. *Diagrammet her under, har jeg udformet for illustrere alle de aktører der har været indblandet i FLoria City, dermed kompleksiteten af projektet.*

Erbil Governorate, Iraq (Google Maps, 2023)

Problemformulering

Hvordan påvirker korruption byudvikling, og hvilke udfordringer opstår der i forsøget på at fremme et demokratisk byudvikling i Kurdistan Region of Irak (KRI) med fokus på Byen Erbil?

Arbejdsspørgsmål

- Hvordan påvirker korruption i byplanlægning byudvikling i KRI i byen Erbil?
- Hvilke initiativer er taget for at imødegå korruption i byudvikling i KRI, og hvordan kan de forbedres?
- Hvad er udfordringerne ved at bekæmpe korruption i byudvikling i KRI?

Hvordan defineres korrupsion

For at forstå problemstillingen, mener jeg det er vigtigt at forstå hvilke type af korrupsion og definere det. Korrupsion; *''det at en myndighedsperson, politiker el.lign. misbruger sin magt, især ved at tage imod bestikkelse''* (Den Danske Ordbog, 2023). Korrupsion refererer til misbrug af magt eller autoritet til personlig vinding eller fordel. Det inkluderer mange former, herunder bestikkelse, underslæb, nepotisme, bedrageri og afpresning. Korrupsion forekommer i forskellige miljøer, såsom i regeringen, virksomheder og andre organisationer. Det underminerer tilliden til myndighederne, forvrænger fordeling af ressourcer og hindrer byudvikling. I denne sammenhæng identificeres to primære former for korrupsion, som udgøre hindringer i planlægningsprocessen for byudvikling, underslæb og nepotisme. En nærmere forståelse af de to former for korrupsion defineres således.

Underslæb *''forbrydelse der består i at man uretmæssigt har brugt penge som man har fået betroet''* (Den Danske Ordbog, 2023) er en handling, hvor en person misbruger sin position eller beføjelser til at stjæle eller misbruge penge, ressourcer eller ejendom, der er betroet dem. Det sker i både den private og offentlige sektor. I nogle tilfælde af underslæb forekommer det ved simpelthen at tage penge eller ressourcer direkte, mens det i andre tilfælde involverer mere komplekse handlinger som forfalskning af dokumenter eller overførsel af midler til falske konti. Underslæb er en alvorlig forbrydelse, og dens konsekvenser altødelæggende for organisationer og samfund. Det fører til økonomisk tab, mistillid fra borger og interessenter, skade på omdømmet og i alvorlige tilfælde fører til retsforfølgelse.

Nepotisme *''uretmæssig begunstiggelse af familie eller venner, især i forbindelse med besættelse af stillinger''* (Den Danske Ordbog, 2023) er en praksis, hvor en person tildeler fordele til familiemedlemmer eller venner, uden hensyntagen til deres kvalifikationer eller fortjenester. Det sker i forskellige sammenhænge, herunder i politik, erhvervslivet og offentlige institutioner. Nepotisme fører til uretfærdighed og ulighed, da det fører til, at personer, der ikke er kvalificerede, får job eller forfremmelser, mens andre mere kvalificerede personer bliver overset. Nepotisme har en negativ indvirkning på effektiviteten af planlægningsprocessen i samfund. Hvis kun en lille gruppe af mennesker modtager fordele eller privilegier, det skaber en følelse af uretfærdighed og mistillid. Det fører til en manglende mangfoldighed i lederskabet og planlægningsprocesser. Deraf dårlige beslutninger og dårlig ledelse. Samlet set har en kombination af underslæb og nepotisme en ødelæggende indvirkning på samfundet, økonomien herunder byudvikling og dens behov for

planlægningsproces. Derfor er det vigtigt at have effektive lovrammer og mekanismer til at bekæmpe disse former for korruption og fremme åbenhed, ansvarlighed og integritet i organisationer og institutioner. En yderligere form for korruption, som ikke tidligere er blevet omtalt, kan identificeres som partipolitisk korruption her refereres der til den praksis, hvor politiske partier eller politiske embedsmænd misbruger deres magt og positioner for personlig gevinst eller for at fremme deres partis interesser. Her af genereres de former for korruption der er italesat i form af underslæb og nepotisme, deraf politisk klientelisme hvilket referer til en praksis hvor der tilbydes økonomiske eller materielle goder til bestemte grupper eller enkeltpersoner i bytte for loyalitet og stemmer.

Partipolitisk korruption fører til en række negative konsekvenser, herunder forringelse af den demokratiske proces. Partipolitisk korruption i KRI fungerer primært ved at politiske partier og embedsmænd udnytter deres positioner og beføjelser til at begunstige deres egen allierede og tilhængere. Det fører til politisk mistillid af institutioner og underminere borgernes tillid til det politiske system. Bekæmpelse af partipolitisk korruption kræver en stærk lovgivningsramme og en effektiv håndhævelse af love og regler. Det er vigtigt at fremme åbenhed og gennemsigtighed i politiske beslutningsprocesser og sikre en bred repræsentation af borgernes interesser i politiske institutioner. Midler og tjenester, der tildeles selektivt til bestemte grupper, tilbageholdelse af fordele fra andre eller tildeling af job og andre gunstige positioner til venner og familie, udgør kendetegn ved partipolitisk korruption. Ovenstående udfordringer kan være grunden til at korruption er blevet en normalitet i samfundet, forstået på den måde, at det er blevet acceptabelt og forventet i visse situationer og kontekster. Dette skyldes mange faktorer, herunder ineffektive lovgivningsmæssige og retshåndhævelsesmekanismer, manglende gennemsigtighed, ansvarlighed og opgivende, samt kulturelle og sociale normer, der fremmer korrupt adfærd. Når korruption bliver en norm i samfundet, fører det til en ond spiral, hvor korrupt adfærd bliver mere udbredt og normaliseret over tid. Det fører også til en situation, hvor dem, der vælger ikke at deltage i korrupte aktiviteter, bliver udelukket fra bestemte job eller muligheder i samfundet, hvorimod på den anden side kan en opgivende holdning har en negativ indvirkning på samfundet ved at opildne til yderligere korruption, som fører til en dominoeffekt, hvor flere og flere personer bliver korrupte. Dette fører yderligere til en nedadgående spiral, hvor korruptionen eskalerer, og det bliver sværere og sværere at bekæmpe den. At bekæmpe korruption i et samfund, hvor det er blevet en norm, kræver en bred tilgang, der involverer både strafferetlige foranstaltninger, opbygning af effektive institutioner og en ændring af de kulturelle og sociale normer, der opretholder korruptionen. Det kræver også en langsigtet forpligtelse fra myndighederne og befolkningen til at arbejde hen imod en mere demokratisk samfund

Hvordan påvirker korrupsion i byplanlægning byudvikling i KRI i byen Erbil?

Korrupsion i byplanlægningen har haft alvorlige konsekvenser for byudviklingen i Kurdistan Region of Irak (KRI), især i byen Erbil. Dette problem har resulteret i ulovlig tildeling af jord, manglende overholdelse af bygningsregler og planlægningsprocedurer samt begunstiggelse af personlige interesser på bekostning af offentlighedens behov.

“From August 2006 until March 2019, the Kurdistan Region of Irak (KRI) has given licensees to 893 investment projects in sectors such as real estate, industry, communication, banking, health, tourism, transportation, and agriculture. Fifty-three project-licenses were canceled due to legal reasons and violation of the contracts”. (Fatah, 2021). ca. 20% af de givne lincence tildelinger hørte under boligbyggeri. En af de mest markante konsekvenser af korrupsion i byplanlægningen er den ulovlige tildeling af jord. Korrupte handlinger har ført til, at jord er blevet tildelt uden overholdelse af nødvendige procedurer og love. Dette har resulteret i en uretfærdig fordeling af ressourcer og økonomiske fordele samt udnyttelse af offentlige arealer på en uretfærdig måde. Den ulovlige tildeling af jord har skabt kaos og manglende sammenhæng i byudviklingen, da planlægning og infrastruktur ikke følger bæredygtige og strategiske principper med borgerne i fokus. *“in many real estate projects, the end-users (ordinary people who bought housing units) were exploited”.* (Fatah, 2021) I nogle projekter betalte kunderne for husene og lejlighederne på forhånd, men mange gange blev projekterne ikke fuldført til tiden. Priserne på boligene var også meget høje i forhold til områdets billige arbejdskraft og de frie arealer, hvor projekterne blev opført på. Et eksempel er Empire World (Fatah, 2021) i Erbil, hvor en bolig enhed oprindeligt kostede køberne 250.000 dollars, men nu er prisen omkring 1,5 millioner dollars. Køberne betalte primært for den ønskede placering af projekterne, som oprindeligt blev givet gratis ud til investorerne. Mange mennesker betalte for boliger i bl.a. det førnævnte boligområde Floria City i Erbil, men investorerne tog deres penge og efterlod boligprojekterne ufuldførte.

Parti politisk og politisk forbundet byggefirmaer *“The politically linked construction companies have monopolized Kurdistan’s real estate sector”* (Fatah, 2021), førte til korrupsion i byplanlægningen, at personlige interesser blev prioriteret over hensynet til offentlighedens behov. Beslutninger om byudvikling baseres på individuelle eller gruppebaserede interesser snarere end på langsigtede strategier for byens vækst og trivsel. Dette underminerer borgernes tillid til myndighederne og skabte en atmosfære af mistillid og apati. Borgere mister interessen for at deltage i beslutningsprocessen og

bliver passive i forhold til at påvirke deres egen bys udvikling. Den manglende deltagelse fra borgerne bidrager til yderligere forværring af byudviklingen, da vigtige perspektiver, bekymringer og borgene vilje til at investere ikke bliver hørt eller taget i betragtning.

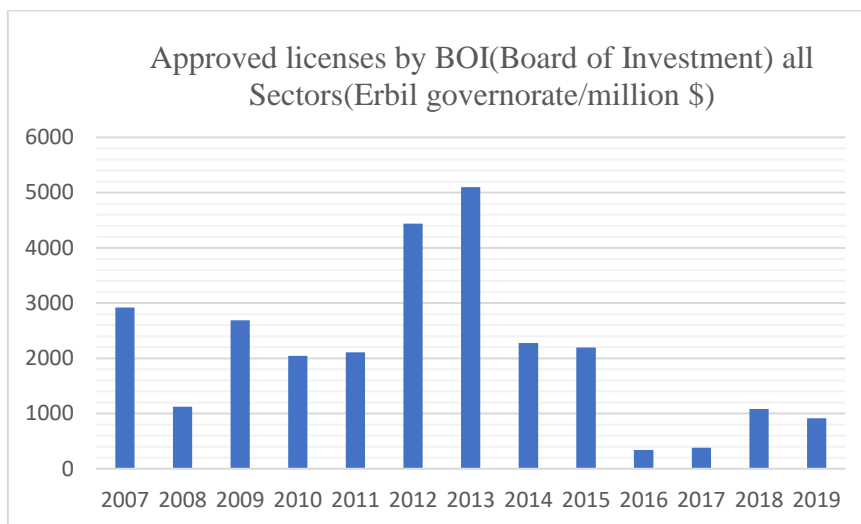

Diagram (Fatah, 2021)

Baseret på det foreliggende diagram observeres der en markant reduktion i investeringsprojekter i Erbil i perioden 2014 til 2015. Yderligere skete der et ekstremt fald i investeringer efter ISIS-krigen og den efterfølgende økonomiske krise, hvor investeringerne faldt fra over 5 milliarder i 2013 til lidt over 300 millioner i de efterfølgende år 2016 og 2017. Manglen på rette planlægning og klar økonomisk politik i byplanlægningen førte til en situation, hvor investorer overfyldt ejendomssektoren i Kurdistan Region of Iraq (KRI). Investoren kunne se at denne sektor gav mulighed for store overskud på kort tid. De relevante institutioner i KRI havde dog en begrænset rolle i fordelingen af investeringsprojekter baseret på geografiske og demografiske behov, udover at det i de fleste tilfælde var givet at PDK havde mere kontrol i Erbil, derfor fik de og deres partipolitiske byggefirmaer licence tildelingen, i Erbil og PUK fik de selv samme licence tildelingen i Sulaymaniya, hvor de har største delen af magten. Heraf er de fleste af projekterne blevet koncentreret i bycentre som Erbil, Sulaymaniyah og Dohuk. Yderligere er der grundet manglende tillid, har de større interne investore og udlanske investore været tøvende med at investere i KRI. *'foreign investors' concerns were not addressed fully and eventually the market was too risky for any major investment'*. (Fatah, 2021)

Hvilke initiativer er taget for at imødegå korruption i byudvikling i KRI, og hvordan kan de forbedres?

Korruption udgør en betydelig udfordring i udviklingsprojekter over hele verden, herunder inden for byudvikling. I Kurdistan Region of Irak (KRI) er korruption en betydningsfuld faktor i forbindelse med byudvikling, og det er af afgørende betydning at etablere effektive initiativer til at bekæmpe denne udfordring. I tilknytning til Floria City projektet er der blevet identificeret visse centrale problemstillinger. En væsentlig udfordring var manglende overholdelse af reguleringsmæssige retningslinjer, idet byen Erbil oplevede en hastig vækst, der overgik lovgivningens evne til at følge med. Som følge heraf blev landbrugsjord pludselig lokaliseret tæt på byens centrum uden passende regulering. Det er vigtigt at understrege betydningen af at adressere og afhjælpe disse problemstillinger. Det er nødvendigt at styrke og håndhæve de nødvendige procedurer og retningslinjer for jordoverførsel for at undgå overtrædelser og mulig korruption. En klar og stringent regulativ ramme samt kompetent tilsyn og håndhævelse var en afgørende læring fra Floria city for at sikre, at jordoverførsler sker på retfærdig og gennemsigtig vis i fremtiden. Derudover bør der være en veldefineret og objektiv tilgang til tildelingen af byudviklingsprojekter til investorer. Ved at etablere klare kriterier og procedurer for projektudvælgelse og evaluering og ved at involvere uafhængige eksperter og borger i processen kan KRI øge transparensen og mindske risikoen for korrupt praksis. Den nuværende regering har været med til etableres af mekanismer til rapportering af potentiel konflikter og personlige interesser samt beskyttelse af whistleblowere, hvilket har bidraget til at afsløre og forhindre korruptionsager betydeligt siden Floria City sagen.

I perioden 2012-2014 oplevede ejendomssektoren korruption og forskellige problemer, hvilket førte til en betydelig reduktion af antallet af tilladelser til ejendomsprojekter. Som reaktion på disse problemer og udnyttelser tog KRI, handling for at imødegå korruptionen og sikre en mere sund og retfærdig sektor.

“Due to all the problems and exploitations, from 2012 until 2014 the KRI reduced the number of licenses for the real estate projects.” (Fatah, 2021)

Udover det har Kurdistan Region of Irak (KRI) taget flere forskellige initiativer for at imødegå korruption i byudvikling. For at sikre inddragelse af lokalsamfund og borgere er der blevet etableret kommunale råd, hvor repræsentanter fra lokalsamfundet giver deres input til beslutninger om byudvikling. Der er iværksat kampagner for at øge offentlig bevidsthed om korruption og dens

negative virkninger på samfundet, især nu hvor de allerhøjeste politiske leder sætter ord på det, bl.a. ved at benævne konsekvenserne ved ikke at betale vand og el regningen, hvilke konsekvenser det har for samfundet, men nu også for den enkelte, hvor nye systemer nu gøre, at det er nemmere at slukke for strømmen i den enkeltes hjem. KRI har etableret en Anti-Corruption Directorate, der samarbejder med andre myndigheder, herunder the United Nations Development Program (UNDP/EU, 2022) for at identificere og bekæmpe korrupsion i byudviklingsplanlægning. *''før 2010 kunne ansættelse været baseret på partipolitisk tilhørsforhold, nu er det mere din ekspertise der er afgørende''* (AntiCorruptionOfficer, 2023) Der er blevet ansat flere eksperter til at rådgive om korrupsionsforebyggelse og styrke organisatoriske strukturer.

Billede; (Kurdistan Regional Government, 2023)

Endvidere er der lagt vægt på at fremme en etisk kultur og ansvarsfølelse blandt embedsmændene. Dette er forsøgt at opnå gennem uddannelse og træning i korrupsionsforebyggelse samt implementering af passende sanktioner for overtrædelser. Ved at italesætte problemstillingen direkte hos den kurdiske president og premierminister, samt arbejdet med embedsmændenes viden og forståelse for korrupsionsbekæmpelse igennem kampagner for at fremme en kultur, der værdsætter etik og professionalisme, har regeringen reduceret risikoen for korrupsion og forbedret integriteten i byudviklingsprocessen. Det er ligeledes væsentligt at fremme ekspertinddragelse og samarbejde i byudviklingsprocessen. Ved at sikre, at eksperter på området bidrager aktivt til planlægning, gennemførelse og evaluering af byudviklingsprojekter, har KRI draget fordel af deres ekspertise og mindsket risikoen for fejl og korrupsion.

En af de identificerede korruptionspraksis er uagtsomhed i gennemførelsen af administrative procedurer og manglende overholdelse af planlægningen. For at imødegå dette problem har regeringen været nødsaget til at styrke tilsynet og håndhævelsen af regler og procedurer for jordoverførsel. Dette er blevet gjort ved, at etablere klare retningslinjer, træne embedsmænd i korruptionsbekæmpelse og etablere uafhængige kontrolmekanismer. *"Vi i anti-korruptionsenheden har en betydelig udfordring med at håndtere det store antal sager, vi har under behandling. Det er en kompleks opgave, da mange af disse sager strækker sig tilbage i tiden i flere år, herunder sager som Floria City* (AntiCorruptionOfficer, 2023). Han fortæller desuden, at der bliver arbejdet på nuværende sager samt projekter, der er planlagt til at blive implementeret i den nærmeste fremtid. Han forklarer, at for at sikre gennemsigtighed og retfærdighed i tildelingsprocessen, er det afgørende at indføre klare kriterier og procedurer for projekttildeling. Dette indebærer at have veldefinerede retningslinjer og standarder, som potentielle tilbudsgivere skal opfylde for at kunne deltage i konkurrencen om projekter. Derudover understreger han vigtigheden af at offentliggøre oplysninger om projekter, herunder mål, omfang, budget og forventede resultater. Ved at gøre disse oplysninger tilgængelige for offentligheden, kan KRI og borgerne opnå større gennemsigtighed og tillid til processen.

Revision spiller en vigtig rolle i at kontrollere, evaluere og rette eventuelle fejl eller uregelmæssigheder i byplanlægningsprocessen. Det indebærer at gennemgå og analysere processen, dokumenter, beslutninger og involverede parter for at identificere eventuelle potentielle korruptionsrisici eller misbrug af magt.

Hvad er udfordringerne ved at bekæmpe korrupsion i byudvikling i KRI?

Kampen mod korrupsion i byudviklingsplanlægning er en udfordring, der kræver et omfattende samarbejde mellem myndigheder, eksperter og lokalsamfundet. En af de største udfordringer i kampen mod korrupsion er niveauet af offentlig bevidsthed og mangel på ansvarsfølelse over for uagtsomhed og korrupsion. Dette fører til en mangel på gennemsigtighed og ansvarlighed i beslutningsprocessen, og dermed øge risikoen for korrupsion. En mulighed for at bekæmpe korrupsion i byudviklingsplanlægning er at øge offentlighedens deltagelse og påvirkning i beslutningsprocessen. Det lokalsamfund og borgere i den, spille en vigtig rolle i at identificere og rapportere mistænkelige handlinger og bidrage til at fremme en mere åben og ansvarlig beslutningsproces. En aktiv civilsamfund skaber en stærkere kontrol og overvågning af beslutningstagere og byudviklingsprojekter. En anden mulighed "vi gøre brug af" er at styrke samarbejdet og koordineringen mellem interessenter og eksperter. Etablering af en passende plan for de involverede interessenter på det rigtige tidspunkt, og med omhyggelig organisering og tilstrækkelig rådgivning, vil det hjælpe med at sikre en mere gennemsigtig og ansvarlig beslutningsproces. Fremtiden for kampen mod korrupsion i byudviklingsplanlægning er lovende. Den stigende brug af teknologi og data bidrager til at øge gennemsigtigheden og ansvarligheden i beslutningsprocessen og dermed reducere risikoen for korrupsion (AntiCorruptionOfficer, 2023). Vi er slet ikke kommet så langt, men vi har fået en forståelse for at i fremtiden kan big data og AI-algoritmer bruges til at identificere mistænkelige handlinger og overvåge byudviklingsprojekter.

Konklusion

Undersøgelsen og analysen af korruption i byudviklingen i Kurdistan Region of Iraq (KRI) viser, at dette er et betydeligt problem. Det jeg bider mærke i er, sværhedsgraden af anskaffelse af pålidelige kilder og mediets magt i at belyse korruptionssager. Problematikken i partipolitisk indflydelse i byplanlægning skader byen i sin helhed. Det er derfor vigtigt og anderkende, at der er korruption i byplanlægningen, men det rækker ud over byudvikling. I det at der stadigvæk kan mærkes en magtspil mellem de største politiske partier.

Det er derfor vigtigt at belyse at en styrkelse af retshåndhævelsen spiller en afgørende rolle i kampen mod korruption i byudviklingen. Effektive retsinstanser og retshåndhævende myndigheder er nødvendige for at efterforske og retsforfølge korruptionsrelaterede forbrydelser. Det er vigtigt, at straffeforanstaltninger er afskrækkende og konsekvente for at forhindre korruption i at få fodfæste. I eksemplet med Floria City, er der stadigvæk ikke nogen der er blevet dømt eller officielt stillet til ansvar. Det er derfor vigtigt at mediets magt kan få indblik og aktindsigt i i anti korruptionssagerne, således at de ansvarlige retmæssigt retsforfulgt, men vigtigst af alt at der genoprettes tillid fra borgerne til regeringen og dens instanser.

Samlet set har medierne magt til at bringe korruptionssager frem i lyset, skabe offentlig opmærksomhed og pres, ansvarliggøre korrupte parter og skabe en offentlig debat omkring korruption. Deres rolle er afgørende for at bekæmpe korruption og fremme en mere retfærdig og gennemsigtig samfundsstyring.

Perspektivering

Så sent som idag 23.maj 2023 holdte Premierminister Masrour Barzanis en tale ved den internationale udstilling i Erbil fokuserede på regeringens prioritering af byggeri, udvikling og investeringer i Kurdistan-regionen. Talen understregede vigtigheden af at harmonisere den visuelle appel af bygninger og byggeprojekter med regionens æstetiske stil. Premierministeren betonedede også betydningen af at opretholde kvalitetsstandarder i byggeriet og proaktivt tackle uforudsete udfordringer. Regeringens boligprogrammer sigter mod at imødekomme forskellige økonomiske behov og tilbyde overkommelige boligmuligheder samt prioritere bæredygtighed og inklusivitet.

Vigtigst af alt nævner Premierministeren oprettelsen af overvågnings- og kvalitetskontrolhold for at sikre, at byggeprojekter opfylder internationale standarder samt at de projekter der bliver sat igang, bliver gennemført retsmæssigt. Samlet set viser talen regeringens vision for bæredygtig og kvalitetsorienteret byudvikling, der respekterer regionens kulturelle og arkitektoniske arv.

Literatureliste

Anti Corruption Resource Centre. (24. marts 2015). *www.u4.no*. Hentet fra u4.no/publications/kurdistan-region-of-iraq-overview-of-corruption-and-anti-corruption.pdf: u4.no/publications/kurdistan-region-of-iraq-overview-of-corruption-and-anti-corruption.pdf

AntiCorruptionOfficer. (13. maj 2023). (R. Karim, Interviewer)

BBC News. (3. Oktober 2018). *BBC News*. Hentet fra bbc.com: bbc.com/news/world-middle-east-14546763

Chalak, C. (22. maj 2023). *rudaw.net/english/kurdistan/22052023*. Hentet fra rudaw.net/english: rudaw.net/english/kurdistan/22052023

Clausen, B. (26. juni 2007). *Kristeligt Dagblad*. Hentet fra kristeligt-dagblad.dk: kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/det-har-aldrig-v%C3%A6ret-v%C3%A6rre

Council on Foreign Relations. (n.d.. n.d. 2023). *Council on Foreign Relations*. Hentet fra www.cfr.org: www.cfr.org/timeline/kurds-long-struggle-statelessness

Council On Foreign Relations. (u.d.. u.d. 2023). *Council On Foreign Relations*. Hentet fra www.cfr.org/: [/www.cfr.org/timeline/iraq-war](http://www.cfr.org/timeline/iraq-war)

Daoud, F. (19. June 2022). *iraq.un.org/en/186863-kri%E2%80%99s-anti-corruption-agenda-strengthened-under-new-agreement-commission-integrity*. Hentet fra iraq.un.org: iraq.un.org/en/186863-kri%E2%80%99s-anti-corruption-agenda-strengthened-under-new-agreement-commission-integrity

Den Danske Ordbog. (u.d.. u.d. 2023). *Den Danske Ordbog*. Hentet fra ordnet.dk: ordnet.dk/ddo/ordbog?query=Nepotisme+

Den Danske Ordbog. (u.d.. u.d. 2023). *Den Danske Ordbog*. Hentet fra ordnet.dk: ordnet.dk/ddo/ordbog?query=korruption

Den Danske Ordbog. (u.d.. u.d. 2023). *Den Danske Ordbog*. Hentet fra ordnet.dk: ordnet.dk/ddo/ordbog?query=Undersl%C3%A6b%20&tab=for

Erbil Governorate. (u.d.. u.d. 2023). Hentet fra hawlergov.org: hawlergov.org/app/

Fatah, R. (2021). *KRG's Challenges to Return to Its Pre-Crisis Investment Level*. Sulaymaniyah - Irak: Iraqi Center for Policy Analysis and Research.

Google Maps. (20. maj 2023). <https://goo.gl/maps/9ZkwEWwgDo4LAcCc8>. Hentet fra www.maps.google.com: <https://goo.gl/maps/kmsCFW61LQZuw3kt9>

Gunter, M. (1. February 2023). *britannica.com*. Hentet fra Erbil. Encyclopedia Britannica: britannica.com/place/Erbil

independent.co.uk. (27. September 2017). *independent*. Hentet fra independent.co.uk/: independent.co.uk/news/world/middle-east/kurdistan-referendum-results-vote-yes-iraqi-kurds-independence-iran-syria-a7970241.html

Iraq profile - timeline. (3. Oktober 2018). *Iraq profile - timeline*. Hentet fra <https://www.bbc.com/news>: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-14546763>

Izady, M. R. (1. April 2022). *kurdistanica*. Hentet fra kurdistanica.com: kurdistanica.com/8561/archaeology-of-kurdish-clan-names/

Karim, R. (22. maj 2023).

Karim, R. (2023). *Reviewopave*. Roskilde: Raber Karim RUC.

Kurdistan Regional Government. (u.d.. u.d. 2023). *Kurdistan Regional Government*. Hentet fra www.gov.krd/english/: <https://www.gov.krd/english/the-governments-mission/good-governance/>

Obama, B. (07. August 2014). *The White House*. Hentet fra obamawhitehouse.archives.gov/: obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/08/07/statement-president

Qaradaghi, H. D. (6. Februar 2021). *The dark side of democracy in Kurdistan: The rule of two clans*. Hentet fra culturico.com: culturico.com/2021/02/06/the-dark-side-of-democracy-in-kurdistan-the-rule-of-two-clans/

Rudaw. (16. Januar 2017). <https://www.rudaw.net/english/kurdistan/160120172>. Hentet fra Rudaw media: <https://www.rudaw.net/english/kurdistan/160120172>

Sabr, C. (2014). *A STUDY ON THE URBAN FORM OF ERBIL CITY*. Sheffield: The University of Sheffield, UK .

South kurdistan Group. (u.d.. u.d. 2023). Hentet fra <https://www.sk.iq/general-3>: <https://www.sk.iq/general-3>

Trading Economics. (n.d.. n.d. 2022). <https://tradingeconomics.com/iraq/corruption-index>. Hentet fra www.tradingeconomics.com: <https://tradingeconomics.com/iraq/corruption-index>

Transparency International. (n.d. n.d 2022). <https://www.transparency.org/en/cpi/2022>. Hentet fra www.transparency.org: <https://www.transparency.org/en/cpi/2022>

UN. Security Council (43rd year). (9. August 1988). <https://digitallibrary.un.org/record/44162?ln=en>. Hentet fra digitallibrary.un.org: <https://digitallibrary.un.org/record/44162?ln=en>

UNDP. (2022). *KRI's anti-corruption agenda strengthened* . Bagdad: UNDP.

UNDP/EU. (2022). *Fostering justice to curb corruption in Iraq*. Bagdad: UNDP.

UNESCO. (n.d. n.d n.d). <https://whc.unesco.org/>. Hentet fra UNESCO: <https://whc.unesco.org/en/list/1437/>